

Asia: VN/26856/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölaki

Lausunnonantajan lausunto. Lausuntopalautteen käsittelyn helpottamiseksi ympäristöministeriö pyytää, että lausunto jaotellaan lausuntopyynnössä ilmoitettujen väliotsikoiden mukaisesti.

Kommentit luvusta 1 Yleiset säännökset

Kuuloliitto kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölaki. Kuuloliitto lausuu asiassa erityisesti eri tavoin kuulovammaisten henkilöiden näkökulmasta. Suomessa jonkinasteinen kuulonalenema on noin 800 000 henkilöllä. Yli 100 000 henkilöä käyttää säännöllisesti kuulokojeita ja sisäkorvaistutteen käyttäjiä on noin 2500 henkilöä.

Kommentit luvusta 1 Yleiset säännökset

Kuuloliitto yhtyy muiden vammaisjärjestöjen näkemyksiin pitäen tärkeänä sitä, että jokaisen tosiasiallinen osallistumismahdollisuus asioiden valmisteluun turvataan huolehtimalla mm. esteettömyyden ja saavutettavuuden toteutumisesta kaikessa vuorovaikutuksessa ja tiedottamisessa, YK:n vammaisyleissopimuksen artiklan 9 ja artiklan 21 mukaisesti.

Kuuloliitto näkee erittäin hyvänä ja välttämättömänä sitä, että rakennetun ympäristön esteettömyys on nostettu oman otsikon alle esityksen kohdassa 12.3. Yhdenvertaisuus. Suomea sitoo sekä kansainväliset ihmisoikeusvelvoitteet YK:n vammaisyleissopimuksen kautta, että kansallinen lainsäädäntö, mm. perustuslaki ja yhdenvertaisuuslaki. Alueidenkäyttölaki on keskeinen osa vammaisyleissopimuksen toimeenpanoa ja kaava sekä mahdollistaa että ohjaa alueen ja toimintojen esteetöntä toteutusta.

Kuuloliitto näkee hyvänä, että alueidenkäytön suunnittelun periaatteiden pykälässä (5§) tavoitteena on vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittävään vaikutusten arviointiin perustuen edistää: 1) turvallisen, terveellisen, viihtyisän, sosiaalisesti toimivan ja eri väestöryhmien, kuten lasten,

ikäntyneiden sekä vammaisten ja liikumis- ja toimimisesteisten henkilöiden, kannalta hyvän elinympäristön ja toimintaympäristön luomista. Kuuloliitto esittää kuitenkin, että lain perusteluihin kirjataan konkreettisia keinoja, joilla väestöryhmäkohtaiset tarpeet, kuten eri tavoin vammaisten henkilöiden tarpeet, huomioidaan suunnittelussa, ja minkälaisella prosessilla riittävä vuorovaikutteinen suunnittelu taataan.

Kommentit luvusta 2 Viranomaisten tehtävät

Kuuloliitto yhtyy myös muiden vammaisjärjestöjen näkemyksiin siitä, että on tärkeää huolehtia että lupa- ja valvontaviranomaisilla on riittävät tiedot eri tavoin vammaisten henkilöiden huomioimiseksi sekä tiedottamis- ja neuvontavertaisuuden täyttämiseksi. Henkilökuntaa tulee kouluttaa säännöllisesti eri tavoin vammaisten henkilöiden tarpeista ja heidän kohtaamistaan haasteista nykyisessä alueiden käytön suunnittelussa.

Kommentit luvusta 3 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Pykälän 18 perusteluissa viitataan merkittävien ympäristöhaittojen välttämiseen liittyviin tavoitteisiin, jotka voisivat koskea alueidenkäytön ratkaisuja, joilla on huomattavaa vaikutusta esimerkiksi liikenteen ja tuotantotoiminnan päästöihin, meluun ja muihin terveyshaittoihin tai ympäristöön vaikuttaviin onnettomuusriskeihin. Kuuloliitto tuo esiin, että melu on ympäristöhaittoihin liittyvän näkökulman lisäksi myös toimintaympäristön esteellisyyttä aiheuttava tekijä eri tavoin kuulovammaisille henkilöille. Kuulo- ja aistiesteettömyydessä melun vähentäminen ja hallinta on yksi keino edistää esteettömyyttä. Sen tähden olisi perusteltua, että esityksessä tunnistetaan melu myös esteettömyyteen vaikuttavaksi tekijäksi.

Kommentit luvusta 4 Maakuntakaava

-

Kommentit luvusta 5 Yleiskaava

Kuuloliitto kannattaa Näkövammaisten liiton esitystä siitä, että esteettömyys tulee nostaa pykälätasolle yleiskaavan osalta ja tuoda vahvemmin esiin perusteluissa esteettömyyttä vammaisten henkilöiden näkökulmasta. Esteettömyyttä tulee huomioida kaikkien eri vammaryhmien osalta. Kuuloliitto korostaa myös kuulovammaisten esteettömyystarpeiden tunnistamista sekä pohtii, miten kuulovammaisille keskeinen osallistumisen este, melu, saataisiin huomioitua myös esteettömyystekijänä esityksessä olevien melun hallinnan ympäristö- ja turvallisuusnäkökulmien lisäksi.

Pykälän 34 perusteluissa todetaan esimerkiksi, että yleiskaavaa laadittaessa olisi pyrittävä turvaamaan edellytykset turvalliselle asumiselle, työnteolle ja oleskelulle sekä elinympäristön häiriöttömyydelle. Nämä ovat kaikki ehdottoman kannatettavia asioita. Lisäksi todetaan, että suunniteltavan alueen terveellisyttä tarkasteltaessa pyrittäisiin siihen, ettei alueen käyttäjiin kohdistuisi terveydelle haitallisia ympäristövaikutuksia kuten esimerkiksi melualtistusta tai tärinää.

Kuuloliitto ehdottaa, että melun vähentämisen voisi sanoittaa pykälän perusteluihin myös esteettömyystekijäksi. Melu on kuulovammaisten lisäksi osallistumisen kynnys ja este mm. autismin kirjon henkilöille.

Kommentit luvusta 6 Asemakaava

Kuuloliitto pitää hyvänä, että 50 pykälän perusteluissa puhutaan esteettömyyden merkityksestä ja tärkeydestä. Jotta esteettömyys ymmärretään riittävän laaja-alaisesti Kuuloliitto ehdottaa, että perusteiden lauseen: ”Lisäksi rakennetun ympäristön esteettömyydellä ennalta ehkäistään tapaturmia ja edistetään itsenäistä liikkumista.” voisi muuttua muotoon: ”Lisäksi rakennetun ympäristön esteettömyydellä ennalta ehkäistään tapaturmia ja edistetään itsenäistä liikkumista ja toimimista.”

Kommentit luvusta 7 Vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 8 Tuulivoimarakentamista koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 9 Aurinkovoimarakentamista koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 10 Ranta-alueita koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 11 Kaavoitusmenettely ja vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa

-

Kommentit luvusta 12 Asemakaavan ja yleiskaavan laatimisaloite ja asemakaavan ja yleiskaavan laatiminen yhteistyössä

-

Koemmentit luvusta 13 Merialuesuunnittelu

-

Kommentit luvusta 14 Kansallinen kaupunkipuisto

-

Kommentit luvusta 15 Valtion rajat ylittävät ympäristövaikutukset

-

Kommentit luvusta 16 Pakkokeinot ja seuraamukset

-

Kommentit luvusta 17 Kaavan ja muun päätöksen tiedoksianto koskevat säännökset

-

Kommentit luvusta 18 Muutoksenhaku

-

Kommentit luvusta 19 Kaavan ja muun päätöksen tiedoksianto ja voimaantuloa koskevat säännökset

-

Kommentit luvusta 20 Erinäiset säännökset

-

Kommentit luvusta 21 Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

-

Kommentit alueidenkäyttölain muuttamisesta (liitelaki, nimike muuttuu laiksi kaavojen toteuttamislainsiksi)

-

Kommentit rakentamislain muuttamisesta

-

Luonnos uudeksi alueidenkäyttöasetukseksi viimeistellään ja siitä pyydetään lausunnot syksyllä 2025. Jos haluatte jo nyt antaa siitä kommentteja niin voitte tehdä sen tässä.

-

Lavikainen Hanne
Kuuloliitto ry